‘Europa plaatst zichzelf op een eiland’

Europa is terughoudend bij het toelaten van genetisch gemodificeerde organismen. „Die luxe kan Europa zich veroorloven", zegt Rob Dunlop, hoofd maïsveredeling in Europa, Midden-Oosten en Afrika bij Monsanto, de multinational in veredeling, biotechnologie en agrochemie. Biotechnologie speelt volgens hem een belangrijke rol bij de noodzakelijke verhoging van de voedselproductie in de wereld.

Al diverse keren kon de Europese Raad van landbouwministers het niet eens worden over het beleid voor genetisch gemodificeerde organismen (ggo's). Niet over het toelaten, maar ook niet over het strikt verbieden. De weerstand ebt echter weg. Steeds meer lidstaten staan inmiddels positief tegenover ggo's. Volgens landbouwminister Gerda Verburg verdienen ggo's een rechtmatige beoordeling van hun potentieel, al moeten we daarbij niet de fout maken om ggo's te zien als de enige oplossing voor alle problemen. En moeten we ook de ogen niet sluiten voor de mogelijke nadelen.

Dat ggo's niet dé oplossing zijn, daarmee is Rob Dunlop van Monsanto het eens. Met collega Kari Matalone kwam hij op de Agritechnica in Hannover uitleggen dat biotechnologie een onderdeel is van de landbouw van de toekomst. Hij schetste spectaculaire ontwikkelingen, grotendeels dankzij de biotechnologie. In het jaar 2030 zullen de opbrengsten van de kerngewassen van Monsanto – maïs, soja en katoen – het dubbele zijn van die in 2000. „Ook technologische ontwikkelingen als precisielandbouw dragen daar hun steentje aan bij."

Los van de gentechnologie gaat veredeling tegenwoordig veel sneller, zegt Dunlop. „We hebben een wereldwijde genenbank waaruit we kunnen putten. In Italiaanse maïsrassen bijvoorbeeld zitten genen die de planten bestand maken tegen harde wind. Die gebruiken we voor de veredeling in China. En daarnaast kunnen we veel sneller potentiële rassen selecteren door het DNA in een vroeg stadium te screenen met een MRI-scanner of met een zogenoemde chipper. Bij deze technieken blijft het zaad intact, dus verliezen we geen kostbaar uitgangsmateriaal."

Keuzemogelijkheid

De verdubbeling van de opbrengsten geldt overal, zegt Dunlop. In Noord- en Zuid-Amerika en Europa zijn de opbrengsten al hoog, maar ook daar is het mogelijk. „Het geldt voor alle gebieden waar boeren toegang hebben tot biotechnologie." In Europa is het tot nu toe moeilijk doordat de toegang tot ggo's beperkt is. „Monsanto wil de boeren de mogelijkheid geven om te kiezen voor genetisch gemodificeerde rassen, maar de politiek houdt dat tegen. Die houding verslechtert de concurrentiepositie op de wereldmarkt en daarmee plaatst Europa zichzelf op een eiland. De Verenigde Staten gaan steeds sneller vooruit, Europa loopt zeker achter en het gat wordt steeds groter."

Dunlop, afkomstig uit Zuid-Afrika, is verrast door de houding van Europeanen. „Ik woon nu zes maanden in Europa en ben dus geen expert, maar Europeanen kunnen zich de luxe veroorloven om bezorgd te zijn over ggo's. In Afrika hebben de mensen grotere problemen. Als je honger hebt, ben je met andere dingen bezig. Biotechnologie kan belangrijk zijn om de wereldbevolking te kunnen blijven voeden. De populatie zal groeien naar 9 miljard mensen in 2050. Dat zijn beangstigende cijfers. De vraag naar katoen en soja zal in 2030 meer dan verdubbeld zijn vergeleken met 2000, de vraag naar maïs zal stijgen met 76 procent, tarwe met 40 procent en rijst met 28 procent. De opbrengstverdubbeling die we mede dankzij ggo's kunnen realiseren, is hard nodig."

'Ggo's staan zo in spotlights, ze moeten wel goed zijn'

Veiligheid

Matalone, specialist public affairs van Monsanto, vindt het logisch dat de consument vragen stelt bij de veiligheid van ggo's. „Geloofwaardige wetenschappelijke onderzoeken hebben tot nu toe niet aangetoond dat ggo's niet veilig zijn", zegt ze. Tegenstanders van ggo's zeggen dat die onderzoeken ook niet hebben aangetoond dat ze wél veilig zijn. Matalone: „Het beste bewijs dat het veilig is, is dat er in de Verenigde Staten al meer dan tien jaar ggo's worden gegeten. Daar zijn geen nadelige effecten op de gezondheid aangetoond. Bovendien zijn ggo's beter onderzocht dan gangbare voedingsmiddelen. Het staat zó in de spotlights, het moet wel goed zijn."

Niet veel mensen beseffen dat ze indirect al veel ggo's eten, ook in Europa, aldus Matalone. „Bijvoorbeeld door de import van genetisch gemodificeerd soja en maïs." Ggo's zitten al in de voedselketen. Ook is de teelt van een transgeen maïsras al toegelaten in Europa, maar elke lidstaat beslist zelf of het de boeren toestaat om deze rassen te telen. Het gaat om maïs die resistent is gemaakt tegen de gevreesde maïsboorder. Jaarlijks groeit hiervan in Europa 100.000 hectare, zo'n driekwart in Spanje. Dat is een fractie van de wereldwijde teelt van 125 miljoen hectare in 2008.

Duurzamere productie

Ook ethische aspecten spelen een rol bij de discussie rond ggo's, vinden Dunlop en Matalone. „Mogen we de derdewereldlanden deze technieken onthouden?" Voor Matalone is het een retorische vraag. Monsanto werkt onder meer aan droogteresistentie in gewassen. Die eigenschap verkleint in grote gebieden in de wereld, waaronder Afrika, de kans op misoogsten en vergroot zo de voedselzekerheid op het continent met zo veel hongerende mensen. Bovendien is duurzaamheid een belangrijk item bij de ontwikkeling van nieuwe ggo's. De gewassen gaan efficiënter om met water en voedingsstoffen. „Ook dat heeft invloed op de productie en op het milieu in de derdewereldlanden."

De toekomstige generatie ggo's, ook wel de tweede generatie genoemd, bestaat uit gewassen waarin tot acht eigenschappen zijn ingebouwd. De huidige, eerste generatie ggo's heeft een ingebouwde resistentie tegen herbiciden of tegen insectenvraat. Bij de tweede generatie kunnen tegelijkertijd droogtetolerantie, stikstofefficiëntie, diverse resistenties tegen ziekten en plagen en opbrengstverhogende eigenschappen zijn toegevoegd. Duurzaamheid is dus een belangrijk item, maar daarnaast speelt ook de gezondheid een rol. Een voorbeeld hiervan is soja met een verhoogd gehalte aan omega 3-vetten. Deze vetten hebben een positieve invloed op de gezondheid van de mens. Volgend jaar komt het eerste sojaras met deze gezonde vetten op de markt.

Voor Monsanto is maïs veruit het belangrijkste gewas, gevolgd door soja en katoen. Sinds kort richt het wereldconcern zich ook weer op de veredeling van tarwe. Daarbij wordt onder meer gekeken naar een verlaging van het mycotoxine-gehalte. Iets meer dan 10 procent van de omzet realiseert de multinational met groenten en fruit. Bij de groentezaden wordt alleen gebruik gemaakt van de traditionele veredelingsmethoden. Dunlop: „We werken onder meer met ui, peen, prei, bonen, erwten, broccoli, bloemkool en bladgewassen. Soms ligt de nadruk op verlenging van het schapleven, soms op landbouwkundige verbeteringen." Ter illustratie laat hij een foto zien van broccoli waarvan de kool ver boven het blad uitgroeit. Handig voor de mechanische oogst. „Waarop we veredelen, hangt af van het grootste probleem in het gewas."

Geen verborgen agenda

De kritiek dat Monsanto de wereldvoedselproductie in handen wil krijgen, wijzen Matalone en Dunlop resoluut van de hand. „We hebben geen verborgen agenda", zegt Dunlop. „We bieden boeren de keuze van ggo's.

Rob Dunlop,
hoofd maïsveredeling Monsanto

Daarmee halen ze een hogere opbrengst en Monsanto verdient er ook geld mee. Voor de aandeelhouders, maar ook voor de boer, de uiteindelijke klant van het bedrijf, doordat we daarmee weer investeren in nieuwe technologieën. Value sharing dus. Een machtig bedrijf als Monsanto roept wellicht weerstand op, maar we zijn gewoon een beursgenoteerd bedrijf dat investeert en daarmee winst wil halen." Dat de multinational in veredeling, biotechnologie en agrochemie daarin slaagt, is duidelijk. Met 22.000 medewerkers en 500 vestigingen wereldwijd werd in 2008 een omzet van 11,7 miljard dollar gerealiseerd en een nettowinst van 2,1 miljard dollar.

Kari Matalone,
specialist public affairs Monsanto